

Teismo praktikos rinkinys

Byla T-799/17

**Scania AB ir kt.
prieš
Europos Komisiją**

2022 m. vasario 2 d. Bendrojo Teismo (dešimtoji išplėstinė kolegija) sprendimas

„Konkurencija – Karteliai – Sunkvežimių gamintojų kartelis – Sprendimas, kuriame konstatuota, kad pažeistas SESV 101 straipsnis ir EEE susitarimo 53 straipsnis – Susitarimai ir suderinti veiksmai dėl sunkvežimių pardavimo kainos, išmetamųjų teršalų technologijų įdiegimo tvarkaraščio ir šių technologijų kaštų perkėlimo klientams – Laiko atžvilgiu išskaidyta „mišri“ procedūra – Nekaltumo prezumpcija – Nešališkumo principas – Pagrindinių teisių chartija – Vienas ir tęstinis pažeidimas – Konkurencijos ribojimas dėl tikslo – Pažeidimo geografinė apimtis – Bauda – Proporcingumas – Vienodas požiūris – Neribota teismo jurisdikcija“

1. *Teismo procesas – Sprendimų viešumas – Sąjungos teismo pareiga užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp sprendimų viešumo ir teisės į asmens duomenų apsaugą – Prašymas neatskleisti viešų duomenų, kurie yra teisiniai vertinimai arba kuriuose pateikiama faktinė informacija – Atmetimas – Bylas nagrinėjančio pareigūno nagrinėjamas prašymas dėl tų pačių duomenų neatskleidimo – Poveikio nebuvimas*
(SESV 15 straipsnis; Bendrojo Teismo procedūros reglamento 66 straipsnis; Komisijos sprendimo 2011/695 8 straipsnis)

(žr. 80–83 punktus)

2. *Konkurencija – Administracinė procedūra – Susitarimo procedūra – Procedūra, kurioje dalyvauja ne visi kartelio dalyviai – Įmonės atsisakymas tęsti susitarimo procedūrą – Dviejų Komisijos sprendimų, skirtų skirtingiems adresatams ir grindžiamų tais pačiais įrodymais, priėmimas – Leistinumai – Sąlygos – Nešališkumo pareigos ir nekaltumo prezumpcijos paisymas – Apimtis*
(SESV 101 straipsnis; Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 ir 48 straipsniai; Komisijos reglamento Nr. 773/2004 10a straipsnis)

(žr. 99–105, 125–158 punktus)

3. *Europos Sąjungos teisė – Principai – Pagrindinės teisės – Nekaltumo prezumpcija – Procedūra konkurencijos srityje – Taikymas – Šio principo įtvirtinimas Europos žmogaus teisių konvencijoje ir patvirtinimas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje – Atsižvelgimas į šią konvenciją ir su ja susijusią jurisprudenciją aiškinant Chartiją*

(SESV 101 straipsnis; Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 48 straipsnis ir 52 straipsnio 3 dalis)

(žr. 108, 109 punktus)

4. *Konkurencija – Administracinė procedūra – Susitarimo procedūra – Procedūra, kurioje dalyvauja ne visi kartelio dalyviai – Įmonės atsisakymas tęsti susitarimo procedūrą – Du Komisijos po dviejų atskirų procedūrų, išskaidytų laiko atžvilgiu, priimti sprendimai, skirti skirtingiems adresatams – Nekaltumo prezumpcijos paisymas – Sprendimas dėl susitarimo, kuriame minima įmonė, nusprendusi pasitraukti iš susitarimo procedūros – Leistinumai – Sąlygos*

(SESV 101 straipsnis; Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 48 straipsnis; Komisijos reglamento Nr. 773/2004 10a straipsnis)

(žr. 110–124 punktus)

5. *Konkurencija – Administracinė procedūra – Susitarimo procedūra – Procedūra, kurioje dalyvauja ne visi kartelio dalyviai – Įmonės atsisakymas tęsti susitarimo procedūrą – Du Komisijos po dviejų atskirų procedūrų, išskaidytų laiko atžvilgiu, priimti sprendimai, skirti skirtingiems adresatams – Sprendimas dėl susitarimo, priimtas neišklausius įmonės, nusprendusios pasitraukti iš susitarimo procedūros – Teisės į gynybą paisymas – Sąlygos*

(SESV 101 straipsnis; Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 48 straipsnis; Komisijos reglamento Nr. 773/2004 10a straipsnis)

(žr. 159–162 punktus)

6. *Konkurencija – Administracinė procedūra – Teisės į gynybą paisymas – Galimybė susipažinti su byla – Dalykas – Atsakymų į prieštaravimo pareiškimą pateikimas – Sąlygos – Kitų prieštaravimo pareiškimo adresatų atsakymų reikšmė atitinkamos įmonės gynybai – Įrodinėjimo pareiga – Atitinkamos įmonės pareiga pateikti pirminę informaciją apie tokių atsakymų svarbą jos gynybai*

(SESV 101 straipsnis; Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 48 straipsnio 2 dalis; Tarybos reglamento Nr. 1/2003 27 straipsnio 2 dalis)

(žr. 169–190 punktus)

7. *Karteliai – Draudimas – Pažeidimai – Susitarimai ir suderinti veiksmai, sudarantys vieną pažeidimą – Atsakomybės įmonei priskyrimas už visą pažeidimą – Sąlygos – Pažeidimai, kuriuos apima bendras planas – Vertinimas – Kriterijai – Prisidėjimas siekiant vieno pažeidimo tikslo – Bendro kartelio plano ir jo pagrindinių elementų žinojimas arba galėjimas juos numatyti – Tokio žinojimo vertinimas įmonės lygmeniu – Papildymo ryšio tarp inkriminuojamų veiksmų būtinybė – Nebuvimas*

(SESV 101 straipsnio 1 dalis)

(žr. 191–196; 206–210, 447–450, 478, 494–499 punktus)

8. *Konkurencija – Administracinė procedūra – Komisijos sprendimas, kuriuo konstatuojamas pažeidimas – Komisijos pareiga įrodyti pažeidimą ir jo trukmę – Įrodinėjimo pareigos apimtis – Reikalaujamas Komisijos turimų įrodymų tikslumas – Įrodymų visetas – Teisminė kontrolė – Apimtis – Sprendimas, keliantis teismui abejonių – Nekaltumo prezumpcijos principo paisymas*
(SESV 101 straipsnio 1 dalis; Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 48 straipsnio 1 dalis)

(žr. 197–200 punktus)

9. *Institucijų aktai – Motyvavimas – Pareiga – Apimtis – Sprendimas, kuriuo taikomos konkurencijos taisyklės – Sprendimas, leidžiantis jo adresatui suprasti argumentus, nulėmusius tokį Komisijos sprendimą, ir jį ginčyti Sąjungos teisme – Pareigos motyvuoti pažeidimo nebuvimas*
(SESV 101 straipsnio 1 dalis ir 296 straipsnio antra pastraipa)

(žr. 245–248 punktus)

10. *Karteliai – Suderinti veiksmai – Sąvoka – Koordinavimas ir bendradarbiavimas, nesuderinamas su kiekvienos įmonės pareiga savarankiškai nustatyti savo elgesį rinkoje – Konkurentų keitimasis informacija – Antikonkurencinis tikslas arba poveikis – Prezumpcija – Sąlygos*
(SESV 101 straipsnio 1 dalis)

(žr. 268–270, 315–323, 391 punktus)

11. *Karteliai – Konkurencijos pažeidimas – Vertinimo kriterijai – Kartelio turinys ir tikslas bei to kartelio vystymosi ekonominis ir teisinis kontekstas – Pažeidimo dėl tikslo ir pažeidimo dėl poveikio atskyrimas – Susitarimo šalių siekis riboti konkurenciją – Nebūtinas kriterijus – Pažeidimas dėl tikslo – Pakankamas žalos lygis – Vertinimo kriterijai*
(SESV 101 straipsnio 1 dalis)

(žr. 309–314 punktus)

12. *Konkurencija – Sąjungos teisės normos – Pažeidimai – Priskyrimas – Įmonės organų veiksmų priskyrimas įmonei – Sąlygos – Asmens, turinčio teisę veikti įmonės vardu, veiksmai – Vertinimas*
(SESV 101 straipsnis)

(žr. 476, 477 punktus)

13. *Konkurencija – Administracinė procedūra – Senatis baudų srityje – Eigos pradžia – Vienas ir tęstinis pažeidimas*
(SESV 101 straipsnis; Tarybos reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnis)

(žr. 515, 516 punktus)

14. *Konkurencija – Administracinė procedūra – Komisijos sprendimas, kuriuo konstatuojamas pažeidimas – Komisijos pareiga įrodyti pažeidimą ir jo trukmę – Įrodinėjimo pareigos apimtis – Įrodymas, nurodant tam tikrus požymius ir sutapimus, patvirtinančius tęstinį antikonkurencinį elgesį ir jo trukmę – Leistinumai (SESV 101 straipsnio 1 dalis)*

(žr. 522, 523 punktus)

15. *Konkurencija – Baudos – Dydis – Teisminė kontrolė – Neribota teismo jurisdikcija – Teisėtumo kontrolė – Apimtis ir ribos – Neribota teismo jurisdikcija, bet tik kiek tai susiję su baudos sumos nustatymu (SESV 101, 261 ir 263 straipsniai; Tarybos reglamento Nr. 1/2003 31 straipsnis)*

(žr. 535–538 punktus)

16. *Konkurencija – Baudos – Dydis – Nustatymas – Vienodo požiūrio principas – Apimtis (SESV 101 straipsnio 1 dalis; Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 20 straipsnis)*

(žr. 559 punktą)

Santrauka

Bendrasis Teismas atmetė *Scania* ieškinį ir paliko galioti 880,52 milijono eurų baudą, kurią Komisija skyrė už jos dalyvavimą sunkvežimių gamintojų kartelyje

Bendrasis Teismas pateikė paaiškinimą dėl, pirma, „mišrios“ procedūros, apimančios susitarimo procedūrą ir įprastą administracinę procedūrą kartelių srityje, teisėtumo ir, antra, dėl vieno tęstinio pažeidimo sąvokos

2017 m. rugsėjo 27 d. sprendime (toliau – ginčijamas sprendimas)¹ Europos Komisija konstatavo, kad trys *Scania* grupės subjektai – bendrovės *Scania AB*, *Scania CV AB* ir *Scania Deutschland GmbH*, užsiimančios sunkiųjų sunkvežimių, skirtų ilgų nuotolių transportui, gamyba ir pardavimu (toliau kartu – *Scania*), nuo 1997 m. sausio mėn. iki 2011 m. sausio mėn. dalyvaudamos su savo konkurentais slaptuose susitarimuose, kuriais siekta riboti konkurenciją EEE vidutinių ir sunkiųjų sunkvežimių rinkoje, – pažeidė Sąjungos teisės normas, kuriomis draudžiami karteliai². Tuo remdamasi Komisija *Scania* skyrė 880 523 000 EUR baudą.

Ginčijamas sprendimas buvo priimtas po vadinamosios „mišrios“ procedūros, apimančios susitarimo procedūrą³ ir įprastą administracinę procedūrą kartelių srityje.

¹ 2017 m. rugsėjo 27 d. Komisijos sprendimas C(2017) 6467 *final* dėl procedūros pagal SESV 101 straipsnį ir Europos ekonominės erdvės (EEE) susitarimo 53 straipsnį (byla AT.39824 – Sunkvežimiai).

² SESV 101 straipsnis ir EEE susitarimo 53 straipsnis.

³ Šią procedūrą reglamentuoja 2004 m. balandžio 7 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 773/2004 dėl bylų nagrinėjimo Komisijoje pagal [SESV 101] ir [102] straipsnius tvarkos (OL L 123, 2004, p. 18; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 3 t., p. 81) 10a straipsnis. Ji leidžia šalims kartelio byloje pripažinti savo atsakomybę ir už tai joms gali būti sumažinta skiriama bauda.

Šioje byloje kiekviena įmonė, kuriai skirtas prieštaravimo pareiškimas, įskaitant *Scania*, patvirtino Komisijai savo norą dalyvauti diskusijose siekiant sudaryti susitarimą. Vis dėlto po diskusijų su Komisija *Scania* nusprendė pasitraukti iš šios procedūros. Komisija priėmė sprendimą dėl susitarimo įmonių, pateikusių oficialų prašymą dėl tokio susitarimo⁴, atžvilgiu ir tęsė tyrimą dėl *Scania*.

2022 m. vasario 2 d. sprendimu Bendrasis Teismas atmetė *Scania* ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo ir pateikė paaiškinimą dėl „mišrios“ procedūros kartelių srityje teisėtumo ir vieno tęstinio pažeidimo sąvokos.

Bendrojo Teismo vertinimas

Dėl Komisijos vykdytos „hibridinės“ procedūros teisėtumo Bendrasis Teismas pirmiausia pažymėjo, kad, priešingai, nei teigia *Scania*, Komisijos sprendimas vykdyti tokią procedūrą savaime nelemia nekaltumo prezumpcijos, teisės į gynybą ar nešališkumo principo pažeidimo. Susitarimo procedūrą reglamentuojančios nuostatos nedraudžia Komisijai pasinaudoti tokia procedūra taikant SESV 101 straipsnį. Be to, remiantis jurisprudencija, per tokias procedūras Komisija turi teisę pirma priimti sprendimą dėl susitarimo, o paskui – sprendimą pasibaigus įprastai procedūrai su sąlyga, jei yra laikomasi minėtų principų ir teisių.

Tai pažymėjęs Bendrasis Teismas nagrinėjo, ar šios bylos aplinkybėmis Komisija laikėsi minėtų principų.

Dėl priekaišto, grindžiamo nekaltumo prezumpcijos principo pažeidimu, *Scania* tvirtino, kad sprendime dėl susitarimo buvo apibrėžta galutinė Komisijos pozicija dėl tų pačių veiksmų, kurie nurodyti prieštaravimo pareiškime, ir remiantis tais pačiais ginčijamame sprendime naudotais įrodymais padaryta išvada, kad šie veiksmai, kuriuose dalyvavo ir *Scania*, yra pažeidimas.

Šiuo klausimu Bendrasis Teismas pažymėjo, pirma, kad joks sprendimo dėl susitarimo fragmentas, vertinamas kaip visuma atsižvelgiant į konkrečias jo priėmimo aplinkybes, negali būti suprantamas kaip išankstinis *Scania* atsakomybės pripažinimas. Antra, Bendrasis Teismas paaiškino, kad sprendimo dėl susitarimo adresatų pripažinimas savo pačių atsakomybės negali lemti implicitinio įmonės, nusprendusios pasitraukti iš šios procedūros, atsakomybės pripažinimo dėl galimo jos dalyvavimo tuose pačiuose veiksmuose, kurie sprendime dėl susitarimo laikomi neteisėtais. Per įprastą administracinę procedūrą, einančią po tokio sprendimo priėmimo, atitinkama įmonė ir Komisija susitarimo procedūros atžvilgiu yra situacijoje, vadinamoje „tabula rasa“, kai atsakomybė dar turi būti nustatyta. Taigi, Komisiją saisto, pirma, tik prieštaravimo pareiškimas ir, antra, ji privalo iš naujo išnagrinėti bylą atsižvelgdama į visas reikšmingas aplinkybes, įskaitant visą informaciją ir visus argumentus, kuriuos suinteresuotoji įmonė pateikia įgyvendindama savo teisę būti išklaustyta. Todėl teisinis faktinių aplinkybių vertinimas, kurio Komisija laikėsi susitarimo šalių atžvilgiu, savaime nereiškia, kad ji būtinai turėjo laikytis tokio paties teisinio faktinių aplinkybių vertinimo įmonės, kuri pasitraukė iš tokios procedūros, atžvilgiu. Tokiomis aplinkybėmis niekas netrukdo Komisijai dviejuose mišrios procedūros sprendimuose remtis bendrais įrodymais.

⁴ Sprendimas C(2016) 4673 *final* dėl procedūros pagal SESV 101 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla AT.39824 – Sunkvežimiai). Šis sprendimas buvo priimtas remiantis 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [SESV 101 ir 102 straipsniuose], įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 7 straipsniu ir 23 straipsnio 2 dalimi.

Atsižvelgdamas į šiuos svarstymus ir į tai, kad *Scania* neginčijo turėjusi galimybę pateikti visus įrodymus, kuriais siekta užginčyti faktines aplinkybes ir įrodymus, kuriais Komisija rėmėsi per įprastą administracinę procedūrą, įskaitant tuos, kurie buvo pridėti prie bylos po prieštaravimo pareiškimo, Bendrasis Teismas atmetė nekaltumo prezumpcijos principo pažeidimą šioje byloje.

Dėl priekaišto, grindžiamo teisės į gynybą pažeidimu, Bendrasis Teismas pažymėjo, kad sprendime dėl susitarimo Komisija iš anksto nenusprendė dėl *Scania* atsakomybės už pažeidimą. Todėl jos teisės į gynybą tikrai negalėjo būti pažeistos dėl to, kad ji nebuvo išklaudyta per šią procedūrą.

Dėl priekaišto, grindžiamo nešališkumo principo pažeidimu, Bendrasis Teismas konstatavo, kad *Scania* neįrodė, jog Komisija per tyrimo procedūrą nesuteikė visų garantijų, kad būtų pašalintos bet kokios pagrįstos abejonės dėl jos nešališkumo nagrinėjant bylą. Kai Komisija per įprastą procedūrą nagrinėja šalių, nusprendusių nedalyvauti susitarimo procedūroje, pateiktus įrodymus, ji visai nėra saistoma sprendime dėl susitarimo nustatytų faktinių aplinkybių ir teisinio vertinimo. Be to, žinant, kad Sąjungos teisėje dominuoja laisvo įrodymų vertinimo principas ir kad Komisija turi diskreciją pasirinkti tyrimo priemones, jos atsisakymas imtis naujų tyrimo priemonių neprieštarauja nešališkumo principui, jei nėra įrodyta, kad tokių priemonių nesiėmimą lėmė jos šališkumas.

Kiek tai susiję su vieno tęstinio pažeidimo sąvoka, pažymėtina, kad Bendrasis Teismas nagrinėjo sąlygas, susijusias su tokio pažeidimo buvimu šioje byloje ir jo priskyrimu *Scania*.

Dėl vieno tęstinio pažeidimo konstatavimo Bendrasis Teismas primena, kad, priešingai, nei tvirtino *Scania*, tokia išvada nebūtinai reiškia, kad turi būti nustatyti keli pažeidimai, kurių kiekvienas patektų į SESV 101 straipsnio taikymo sritį, bet turi būti įrodyta, kad atskiri nustatyti veiksmai yra bendro plano, kuriuo siekiama vieno antikonkurencinio tikslo, dalis.

Šioje byloje Bendrasis Teismas konstatavo, kad Komisija teisiškai pakankamai įrodė, jog slapti kontaktai, vykę tam tikru laiku įvairiais lygmenimis, pavyzdžiui, vadovybės lygmeniu 1997–2004 m., žemesniu buveinės lygmeniu – 2000–2008 m. ir Vokietijos lygmeniu – 2004–2011 m., visi kartu buvo bendro plano, kuriuo siekta vieno antikonkurencinio tikslo riboti konkurenciją vidutinių ir sunkiųjų sunkvežimių rinkoje EEE, dalis.

Konkrečiai kalbant, ryšių tarp trijų slaptų kontaktų lygmenų buvimą rodo tai, kad susitikimų dalyviai visada buvo tų pačių įmonių darbuotojai, kad skirtingų lygmenų susitikimai sutapdavo laiko atžvilgiu ir kad kartelio šalių žemesnio atitinkamų buveinių lygmens darbuotojai ir darbuotojai Vokietijos lygmeniu palaikė ryšius. Be to, per visą pažeidimo laikotarpį informacijos, kuria buvo dalijamasi, pobūdis, dalyvaujančios įmonės, tikslai ir produktai išliko tokie patys. Nors slapti kontaktai vadovybės lygmeniu buvo nutraukti 2004 m. rugsėjo mėn., tas pats kartelis, kurio turinys ir apimtis buvo tokie patys, buvo tęsiamas po šios datos, o skirtumas buvo tik tas, kad dalyvavę darbuotojai priklausė skirtingiems atitinkamų įmonių organizaciniams lygmenims ir nepriklausė vadovybės lygmeniui. Tokiomis aplinkybėmis tai, kad *Scania* darbuotojai Vokietijos lygmeniu esą nežinojo, jog jie tęsė veiksmus, kurie vyko kitais dviem lygmenimis, ar kad *Scania* darbuotojai, dalyvavę žemesnio buveinės lygmens organų susitikimuose, esą nežinojo apie susitikimus vadovų lygmeniu, neturi reikšmės išvadai dėl bendro plano buvimo. Tokio plano egzistavimo suvokimas turi būti vertinamas pažeidime dalyvaujančių įmonių, o ne jų darbuotojų lygmeniu.

Dėl pažeidimo inkriminavimo Bendrasis Teismas analogiškai pažymėjo, kad veiksniai, lemiantys vieno ir tęstinio pažeidimo inkriminavimą, analogiškai turi būti vertinami įmonės lygmeniu. Šiuo atveju, kadangi įmonė *Scania* tiesiogiai dalyvavo visuose reikšminguose kartelio aspektuose, Komisija turėjo teisę jai inkriminuoti visą pažeidimą, neprivalédama įrodyti, kad yra tenkinami suinteresuotumo, žinojimo apie riziką ir jos prisiémimo kriterijai.